

Bildande av Solviksskogens naturreservat i Västerås kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1A, som naturreservat.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 2). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna reservatsföreskrifter skall gälla:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande och döda träd
2. bedriva husbehovstäkt eller utfylla, tippa, spränga, schakta, gräva, dämna, nydika, dikesrensa, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning
3. uppföra ny byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, mast, antenn, luft- eller markledning)
4. uppföra stängsel eller annan hägnad
5. jaga fågel
6. medföra okopplad hund med undantag för jakttillfällen
7. använda bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
8. upplåta mark för skyttetävling, orienteringstävling eller militära övningar.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning
- på ett varsamt sätt föra motordrivet fordon i terrängen för uttransport av fälld älg
- röja/gallra skogsbrynet i direkt anslutning till åkermarken i väster inom 10 meter från den markerade reservatsgränsen
- markägaren får utnyttja befintlig basväg för uttransport av virke i samband med avverkningsarbeten söder om naturreservatet, se bilaga 1B.
- för uttransport av virke väster om naturreservatet får ny basväg ställas i ordning mellan E till F, se bilaga 1B. Detta skall ske i samråd med Länsstyrelsen.

- transporter på ovanstående basvägar skall ske på fruset underlag så att markskador undviks, uppstår skador skall markägaren åtgärda dessa.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns i terrängen
2. utplacering av informationstavlor i enlighet med skötselplan, bilaga 2
3. dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna
4. parkeringsplats för allmänheten och motortrafik på skogsbilvägen enligt skötselplan, bilaga 2
5. utförande av andra skötselåtgärder enligt skötselplan, bilaga 2

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. tälta
2. göra upp eld
3. cykla eller rida
4. klättra i boträd eller på annat sätt avsiktligt störa häckande fåglar
5. fälla eller på annat sätt skada, levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för matsvamp och bär för husbehov
6. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur
7. på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning
8. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll eller snitsla spår
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål
10. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur

Föreskriften C10 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till gammal skog med dess livsmiljöer för skyddsvärda arter samt att bidra till att delmål 1 i miljö kvalitetsmålet Levande skogar uppnås. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur i trädsiktet med en hög maximal trädålder, döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt en ostörd intern dynamik.

Syftet skall uppnås genom att området lämnas för fri utveckling.

Beskrivning av området och skäl för beslut

Området är beläget ca 15 km sydost om Västerås tätort, i den naturgeografiska region som är benämnd "Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken".

Dominerande jordart är sandig–moig delvis blockig morän. Denna överlagras till en mindre del i lägre terräng av postglacial finlera. Sydöstra och sydvästra delarna av området upptas till stor del av hällmarker. Berggrunden utgörs av granodiorit–granit.

Objektet omfattar ett ca 28 ha stort skogsområde, som Skogsvårdsstyrelsen inventerat och utpekat som nyckelbiotop. Till största delen består området av frisk talldominerad barrskog av blåbärs- och lingonristyp. Hällmarksdelarna är huvudsakligen bevuxna med tallskog av lavtyp. Trädsiktet utgörs till 66 % av tall, 31 % av gran medan lövträdsinslaget består av 1 % björk och 2 % övriga lövträd.

Virkesförrådet är högre än genomsnittet för länet och ligger i medeltal på 254 m³ sk/ha. Medelboniteten har bedömts till 5,7 m³ sk per hektar och år. På närmare 90 % av arealen har beståndsåldern bedömts till över 111 år.

Området har inte varit föremål för några avverkningar av betydelse i sen tid och tillgången på, för gamla opåverkade barrskogar typiska strukturer, som torrträd, lågor och naturstubbar är god.

Naturvärdena i området är främst knutna till förekomsten av gamla barrträd och ansamlingen av död ved i olika former. Tillgången på värdefulla strukturer i kombination med områdets långa kontinuitet som skogsmark gynnar ett stort antal trängda skogsarter. Området hyser ett flertal rödlistade arter, signalarter och andra arter som indikerar höga naturvärden. För en mer utförlig beskrivning av skogen hänvisas till områdesbeskrivningen i skötselplanen, bilaga 2.

Naturvärdena har uppkommit genom att skogen inte har brukats annat än i mycket begränsad omfattning under de senaste årtiondena. Genom att lämna skogen för fri utveckling kommer naturvärdena att öka ytterligare. För att inte riskera bevarandevärdena genom påverkan från besökare måste vissa aktiviteter begränsas.

I anslutning till och sydväst om det föreslagna naturreservatet ligger en fornborg (Solviks borg) som antagligen tillkommit under järnåldern. Den är belägen på ett berg som stupar brant mot väster och har kraftiga stenmurar åt övriga håll. Troligen har det varit en förhistorisk försvarsanläggning, strategiskt placerad vid det en gång smala sundet.

Skälen för att området skyddas som naturreservat är att det är ett angeläget allmänt intresse att gamla skogar som denna, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas. Floran och faunan i området är känslig för miljöförändringar och missgynnas av skogsbruk.

Länsstyrelsen finner att en reservatsbildning är förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och att den för Västerås kommun gällande översiktsplanen inte utgör något hinder för reservatsbildning.

Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet skall uppnås. Området skall därför skyddas som naturreservat.

Ärendets handläggning

Hela området har av Skogsvårdsstyrelsen utpekats som nyckelbiotop. Skogsvårdsstyrelsen har gjort bedömningen att biotopskyddsförordnande inte kan bli aktuellt då nyckelbiotopen upptar en alltför stor areal. Länsstyrelsen har därefter gjort fördjupade inventeringar av objektet där det har konstaterats att det innehåller sådana naturvärden att det är motiverat att skydda området som naturreservat.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsvårdsstyrelsen, samt enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m med Västerås kommun.

Länsstyrelsen har därefter även haft underhandskontakter med Skogsvårdsstyrelsen, som tillstyrker en naturreservatsbildning.

Ägarna och innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att inom en tid av en månad inkomma med eventuell erinran. I samband med detta gjordes Länsstyrelsen uppmärksam på, av markägarna, att avverkning skett inom det tilltänkta reservatet. Ett förslag till ändring av gränsen för det föreslagna naturreservatet, till följd av avverkningen, skickades ut på remiss den 12 maj 2003 till ovan nämnda remissinstanser samt till berörda sakägare.

Länsstyrelsen beslutade den 9 maj 2003 (dnr 511-6709-01) om föreskrifter om förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd vidta vissa åtgärder eller bedriva vissa verksamheter inom området. Beslutet gäller tills vidare, dock längst till och med den 9 maj 2006.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen utrett föreskrifternas kostnadsmissiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan om konsekvensutredningen, men inte inkommit med något svar.

Markägarna har inkommit med erinran mot att bilda naturreservat. Ägarna har erbjudit sig att avstå ca 15 ha frivilligt varav ca 5 ha består av hållmark. Länsstyrelsen anser att de ca 28,5 ha som föreslås avsättas som naturreservat har så höga naturvärden att reservatsbildningen skall fullföljas. Det är dessutom ett allmänt intresse att områden som dessa, med dess livsmiljöer och arter skyddas som naturreservat för att bidra till att nå delmål 1 i miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Enligt markägarna används området flitigt av allmänheten för bl a plockning av bär och matsvamp och har därför invänt mot att Länsstyrelsen kan tvingas kanalisera besökare genom att anlägga strövstigar. Länsstyrelsen har inte föreslagit någon inskränkning angående plockning av matsvamp och bär för husbehov. Om besöksstrycket skulle visa sig bli för högt i någon del av reservatet vill Länsstyrelsen ha möjlighet att som åtgärd kunna kanalisera besökare, för att syftet med naturreservatet skall bibehållas. Länsstyrelsen ser därför ingen anledning att ändra skötselplanen i denna del.

Markägaren anser att eftersom Skogsvårdsstyrelsen klassat området som nyckelbiotop borde det anses som skyddat. Länsstyrelsen vill erinra om att nyckelbiotop är ett kvalitetsbegrepp som gäller naturvärden, men innebär inget skydd av skogen i juridisk mening. Det kan dock innebära att det är svårt att sälja virke från nyckelbiotoper, på grund av att de flesta skogsbolag inte är villiga att köpa sådant virke.

Markägarna anser vidare att området bör anses som skyddat eftersom det berörs av strandskydd. Länsstyrelsen erinrar om att strandskyddsbestämmelserna 7 kap. 17 § första stycket miljöbalken gäller förbuden inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som behövs för bland annat jordbruket, fisket och skogsbruket.

Enligt markägarna berörs området också av riksintresse för kulturmiljövården. Länsstyrelsen erinrar om att det handlar mer om hur byggnader och gårdens närmaste omgivning ska bevaras, hur naturvärdena i skogen ska bevaras eller skyddas tas inte upp. Således finner Länsstyrelsen att riksintresset för kulturmiljövården inte innebär något skydd för skogen.

Markägarna anser eftersom området ingår i Västerås kommuns översiktsplan och att det därigenom borde anses som skyddat. Länsstyrelsen har funnit att reservatsbildningen är förenlig med översiktsplanen. Länsstyrelsen konstaterar också att den inte är juridiskt bindande utan har en rådgivande funktion.

Markägarna anser att skogen som skyddas inte är speciellt gammal. Länsstyrelsen konstaterar att enligt värderingen är 90 % av skogen över 111 år och inom området finns det bestånd som är ca 130 år. Länsstyrelsen anser att för Västmanlands län är det gammal skog. Karaktären på skogen med t ex död ved kommer efterhand att öka

och ge ytterligare naturvärden. Det finns gamla tallstubbar från tidigare avverkning men annars är spåren från senare ingrepp få.

Länsstyrelsen finner således att de erinringar som framförts av markägarna inte ger någon anledning att avstå från naturreservatsbildning.

När beslutet om naturreservat vunnit laga kraft upphör tidigare beslut om föreskrifter om förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd vidta vissa åtgärder mm, daterat den 9 maj 2003, dnr 511-6709-01, att gälla.

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 3.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, enligt bilaga 4 (formulär nr 11).

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande och naturvårdshandläggare Pierre Ahlgren, föredragande samt länsråd Håkan Eriksson
länsassessor Torsten Eriksson
arkitekt Hans Lindgren
kulturmiljöhandläggare Cecilia Murelius
naturvårdsdirektör Christina Lindahl

Mats Svegfors

Pierre Ahlgren

Bilagor:

- 1A. Beslutskarta 1
- 1B. Beslutskarta 2
2. Skötselplan
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar, formulär nr 11